

тат книги. Както е констатирано при изследването, “Домашната библиотека в семействата на българските граждани от цигански произход липсва, разбира се, с много малки изключения.”⁸

Прави малко странно впечатление, че почти всички пропуски в културното положение на нашите роми авторите на строго секретното изследване приписват почти изключително на състоянието на българския език между тях: “Като закономерен явление може да се посочи, че най-голям процент на тези, които четат вестници, посещават кино и театър, най-продължително следят телевизионните предавания, са лица, чийто говорим език в семейството е българският и на второ място, в семейството на които е разпространено двуезичието - говори се цигански и български.”⁹

В никакъв случай не съм аз този, който би дръзнал да оспорва огромната роля на езиковата комуникация, потребността от добро познаване и владееене на официалния език в страната, и т. н. Проблемът за културните интереси и тяхното удовлетворяване обаче има и друга страна, която въпросните автори съзнателно или несъзнателно премълчават. Става дума, че културните интереси и особено пък тяхното задоволяване можеха да отбележат далеч по-голям процент, ако културната политика на държавата и обществото към ромите вземаше под внимание и тяхната изконна култура, техните етнокултурни традиции. Дали такъв подход към циганите трябваше да се реализира по пътя на създаването на автономни цигански културни институции и дейности, или чрез специално отредено място в радиото и телевизията за културни изяви на ромите, или чрез “врязване” на ромския музикален, песенен, танцов и друг фолклор като “цвете” в “букет от цветя”? - това са други въпроси, които тепърва ще се дискутират, за да се намери възможно най-верния им отговор.

Проблемът за религията и религиозността на циганите у нас, третиран в строго секретното изследване, ще разгледам на друго място в този труд. Тук ще отбележа само някои от данните на това изследване, засягащи особеностите на

⁸ Резултати от ..., с. 138

⁹ Пак там, с. 139